

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของคณะสงฆ์ประกอบด้วยการศึกษาสามขั้นตอน คือ ขั้นปริยัติ ขั้นปฏิบัติ และขั้นปฏิเวธ การศึกษาขั้นปริยัติเป็นการศึกษาทางทฤษฎี เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธวจนะ และพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีต การศึกษาพระปริยัติธรรมมิได้จัดเป็นรูปแบบของโรงเรียน แต่จัดการเรียนการสอนภายในวัด ดังนั้นวัดจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรม และถือเป็นศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณรจะต้องศึกษา และนำความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชน^๑

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดฯ ให้มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์เข้าสู่ระบบโรงเรียนเป็นครั้งแรก และในระยะต่อมาได้มีการตรากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสงฆ์อีกหลายฉบับ ยังผลให้การศึกษาของสงฆ์มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ชัดเจนเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ การศึกษาพระปริยัติธรรมจำแนกเป็นสี่ประเภท คือ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี (ระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษา) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม (ระดับประถมศึกษา) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (ระดับมัธยมศึกษา) และการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ (ระดับอุดมศึกษา)^๒

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาทุกกระบวนการ เป็นการเสริมสร้างปัญญาของบุคคลให้กว้างไกล ด้วยอาศัยเนื้อหาสาระแห่งวิชาการที่ได้รับการทดสอบพิสูจน์ ศึกษาค้นคว้าด้วยระยะเวลาอันยาวนาน ถ่ายทอดออกมาเป็นวิชาการให้อนุชนได้ศึกษาเพื่อสร้างองค์แห่งความรู้ให้เกิดขึ้น คณะสงฆ์ได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงได้วางระเบียบจัดระบบการศึกษาไว้อย่างรัดกุม มีความเข้มข้นในระบบ มีความมั่นคงในระเบียบ มีความยืดหยุ่นในรูปแบบแห่งการดำเนินงาน เพื่อให้พระสงฆ์ภิกษุทุกระดับได้ช่วยกันรับภาระในเรื่อง

^๑พระราชวรคิรติลภ, “กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔”, วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๓), หน้า ๑.

^๒กรมการศาสนา, คู่มือการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

การศึกษา โดยได้วางระบบ จัดระเบียบ วางหลักสูตรการศึกษาไว้อย่างรัดกุม ทั้งนี้ เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาในพระวินัย อย่างแจ่มชัดเพื่อสำรวมระวัง รักษาตนมิให้ผิดพลาดในสิ่งที่จะเป็นความเสียหายและเสื่อมเสียแก่มวลสงฆ์อันจะเป็นการรักษาตัวให้แคล้วคลาดปลอดภัย ด้วยศิลาจารวัตรอันงดงาม ก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป ถ้าพระสงฆ์สามเณรมีความสงบเสถียรเรียบร้อยตามพระธรรมวินัย มีความงดงามด้วยศีลสุตาทีคุณ มีความเชี่ยวชาญในหลักธรรมคำสอนของพระตถาคตเจ้า ไม่เอะอ้องอวดอ้าง โดยถือความเห็นหรือลัทธิของตนใหญ่ ชี้แจงข้ออรรถข้อธรรมตามพระธรรมวินัยที่พระตถาคตเจ้าได้แสดงไว้ดีแล้ว ไม่นอกธรรม ไม่นอกวินัยนอกสัทธสาสน์แสดงไปตามหลักธรรมคำสอน การพระศาสนาจักจะมีแต่ความมั่นคง เจริญรุ่งเรืองตลอดไป^๓

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คือ เพื่อปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณรเป็นศาสนทายาทที่มีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและสามารถนำความรู้ นั้นไปอบรมสั่งสอนประชาชนให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งจะยังผลให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในสังคม เกิดความมั่นคงแห่งพระศาสนาและประเทศชาติในส่วนรวมต่อไป การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณค่าต่าง ๆ ให้เกิดกับตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามหรือทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน นับเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ช่วยสร้างภูมิปัญญาแก่สังคม สถาบันการศึกษาของประเทศไทย มีรากฐานเริ่มแรกมาจากการเรียนการสอนหนังสือภายในวัดโดยมีพระภิกษุสงฆ์ในทางพระพุทธศาสนาทำหน้าที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาอย่างยาวนาน บรรพบุรุษของไทยนิยมให้กุลบุตรของตนได้ศึกษาเล่าเรียนก็ต้องถวายตัวกุลบุตรของตนไว้คอยรับใช้พระภิกษุสงฆ์หรือบางท่านนิยมบวชกุลบุตรเป็นพระภิกษุเพื่อศึกษาเล่าเรียนหลักพุทธธรรมของพระพุทธศาสนา ดังนั้นวัดจึงเป็นจุดกำเนิดของการศึกษาในเบื้องต้น^๔ จึงมีประเพณีการศึกษาอยู่ในวัด การบวชเรียนและใช้วัดเป็นแหล่งศึกษา มีการจัดการศึกษาให้กับคณะสงฆ์ที่อยู่ในวัดมีการสอนทั้งวิชาหนังสือและวิชาพระธรรมวินัย โดยมีพระสงฆ์เป็นครูสอน เมื่อเรียนรู้การอ่าน-เขียนแล้ว และการศึกษาในรายวิชาพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่นักเรียนที่เข้ามาบวชเป็นพระภิกษุหรือสามเณรถือว่าเป็นศาสนทายาททางพระพุทธศาสนาที่โดดเด่นที่สุดจะต้องได้รับทราบในข้อมูลหรือหลักธรรมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อความสำเร็จในการประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องและภาษาบาลีและคัมภีร์พระพุทธศาสนาตามลำดับ

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา กล่าวไว้ว่า ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้ สมบูรณ์ด้วยสิ่งที่เรียกว่า “อิทธิบาท ” ซึ่งหลักอิทธิบาท ประกอบด้วย หลักธรรม ๔ ประการถือเป็น เป็นหลัก

^๓แม่กองบาลีสนามหลวง, **สอบบาลีสนามหลวง**, (กรุงเทพมหานคร : อาทรการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๕.

^๔สมศักดิ์ บุญปู, **พระสงฆ์กับการศึกษาไทย**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๗), หน้า ๓๕๓.

คำสอนที่เน้นความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ความหมายอีกนัยหนึ่งของ หลักอิทธิบาท ๔ คือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ, คุณธรรมที่นำไปสู่ ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ ความพอใจ คือ ต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักที่จะ ทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ๒) วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่น ประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ๓) จิตตะ ความคิดมุ่งมั่น คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตผูกใฝ่ไม่ ปล่องใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย อุทิศตัว อุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ ๔) วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจตรา หาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นมีการวางแผน วัตถุประสงค์ วิธีแก้ไข ปรับปรุง หากนำคำสอนของหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานก็จะ ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน^๕

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาค้นคว้าให้ ทราบว่า แนวคิดการจัดการเรียนการสอนและหลักอิทธิบาท ๔ เป็นอย่างไรบ้าง และมีสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูเป็นอย่างไร ตลอดถึงแนวทางการจัดการเรียน การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด และมีอะไรเป็นปัจจัยมูลเหตุแห่งปัญหาดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษา ค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่คณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาไป ใช้ร่วมกันปรับปรุงแก้ไข การจัดการเรียนการสอนของครูในรายวิชาพระพุทธศาสนาโรงเรียนพระ ปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท ๔ ของครูใน รายวิชาพระพุทธศาสนาของโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมืองหนองคาย เป็นการส่งเสริม ให้เยาวชนไทยที่สนใจขอเป็นพระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อน้อมนำหลักธรรมคำสั่งสอนใน พระพุทธศาสนาไปทำประโยชน์แก่ประเทศชาติและส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงสืบไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนการสอนและหลักอิทธิบาท ๔

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูใน โรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๐.

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

๑.๓ ปัญหาที่ต้องทราบ

๑.๓.๑ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนและหลักอริยบท ๔ เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๓.๒ สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคายเป็นอย่างไรบ้าง

๑.๓.๓ แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ด้านหลักสูตรการสอน
๒. ด้านการวางแผนการสอน
๓. ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
- ๔ ด้านการจัดการเรียนการสอน
๕. ด้านสื่อการเรียนการสอน
๖. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือสถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ สถานะ ระดับชั้นเรียน วุฒิทางการศึกษาทางธรรม

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย ใน ๖ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านหลักสูตรการสอน
๒. ด้านการวางแผนการสอน

๓. ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

๔. ด้านการจัดการเรียนการสอน

๕. ด้านสื่อการเรียนการสอน

๖. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มจากประชากรของพระภิกษุ สามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ จำนวน ๕๐๐ รูป โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มและสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนประชากร โดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๒๑๗ รูป

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนมีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นักเรียนมีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษอำเภอมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

๑.๕.๓ นักเรียนมีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

๑.๕.๔ นักเรียนมีวุฒิทางการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

๑.๕.๕ นักเรียนมีวุฒิทางการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอริยบท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ให้แก่พระภิกษุและสามเณร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ครู หมายถึง บุคคลที่ให้ความรู้แก่ศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในรายวิชาต่างๆ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับวิธีการเรียนของผู้เรียน จะทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคงทนยั่งยืน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่หลักสูตรทางพระพุทธศาสนา

อิทธิบาท ๔ หมายถึง คำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบไปด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจ วิริยะ คือ ความพากเพียร จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ และวิมังสา คือ การไตร่ตรอง

หลักสูตรการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในรายวิชาพระพุทธศาสนา

ด้านการวางแผนการสอน หมายถึง ขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนสอน ที่ครูผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ อันเป็นลักษณะเด่นหรือลักษณะเฉพาะ ที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้นๆ

ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญทั้ง ๘ กลุ่มสาระ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการสอนหรือโครงการที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในรายวิชานั้น เพื่อบรรลุตามจุดประสงค์

ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การนำสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความเข้าใจในเนื้อหาของการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และเกิดความเข้าใจในบทเรียน

ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการและเครื่องมือ ในการวัดผลและประเมินผล การสอน ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนและหลักอิทธิบาท ๔

๑.๗.๒ ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอิทธิบาท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

๑.๗.๓ ทำให้ได้ความรู้แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักอิทธิบาท ๔ ของครูในโรงเรียนบาลีสาธิตวัดศรีชะเกษ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย